HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

בשלמא בי דינא אלימי לאפקועי ממונא א"אלא עדים שעשו שליחותן חוזרין ועושין שליחותן ולא והא אמר רב יהודה אמר רב עדים כותבין אפילו עשרה שטרות על שדה אחת רב יוסף אמר בשטר מתנה ורבה אמר ב"בשטר שאין בו אחריות מאי ברייתא דתניא הרי שהיו נושין בו אלף זוז ופרע מהן חמש מאות זוז עדים מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר שטר זה יהא מונה במקומו ויכתבו שובר ומפני שני דברים אמרו כותבין שובר אחת כדי שיכוף לפורעו ואחת כדי שיגבה מזמן ראשון והא רבי יהודה נמי מזמן ראשון קאמר הכי קאמר ליה ר' יוסי לרבי יהודה אי מזמן ראשון קאמרת פליגנא עלך בחדא אי מזמן שני קאמרת פליגנא עלך בתרתי תנו רבנן ג"שטר שזמנו כתוב בשבת או בעשרה בתשרי שטר מאוחר הוא וכשר דברי ר' יהודה רבי יוסי פוסל אמר לו רבי יהודה והלא מעשה בא לפניך בצפורי והכשרת אמר לו כשהכשרתי בזה הכשרתי והא רבי יהודה נמי בזה קאמר אמר רבי פרדת הכל מודים שאם הוזקקנו לעונתו של שטר ונמצאת עונתו מכוונת בשבת או בעשרה בתשרי ששטר מאוחר הוא וכשר לא

בשלמא בי דינא אלימי לאפקועי ממונא אלא עדים שעשו שליחותן חוזרין ועושין שליחותן. מקרעין ומחליפין לאחר וכותבין לותו מזמן ראשון לשטרו לעכוב שלא כדין מזמן לשטרו דמן הדין לא חליש שטרא למיטרף אלא מיום שנכתב ואילך אלא ג"ד אלימי ומפקעי ממונא דהפקר בית דין הפקר כדלקמן לן (גיטין לו:) מתלה בגמלות [יהושע יט]: **אלא עדים שעשו שליחותן.** לכתוב ולהעיד בשטר הראשון היכך חוזרין ועושין שליחות אחרת (ה) ומי נמי להם כח זה: **ולא.** בתמיה. וכי אין עדים חוזרין ועושין: **והאמר רב יהודה אמר רב.** מי שאבד שטרו ואמר לעדים כתבו לי אחר חוזרין וכותבין לפי עדאה שטרות אם תמצאו שטר אחר זה: **ומאי רב יוסף אמר.** לעולם אין כח בידם של עדים לחזור ולכתוב שטר אחר לגבות מלקוחות וכי קאמר רב יהודה אמר רב ס"מ בשטר מתנה שאין בו אחריות (ו) ויכול להכל יודעין שנותן לו השדה למה לא יכתבו לו שטר מתנה להיות בידו לעדות לתיקו לערעה בידיה: **ורבה אמר.** לפי' בשטר מכירה קאמר רב יהודה דכותבין עדאה וכגון לית ביה אחריות וכדאמרן לעיל (דף קסח:) חוץ מאחריות שבו וכדאמר רב נחמן לעיל (דף קסט:) שטרא דין דכתבינהו לך למיגבי ביה כו': **לדי אידוף לפורעו.** המלוה יכוף לוזה לפורעו שדוחק פן יפסיד שוכרו וזה יוליך שטרו ומוציאו כל חובו: ופרכינן (ז) **ור' יהודה נמי מזמן ראשון קאמר.** כר' יוסי ומה מצינה היא זו שאמר רבי יוסי לרבי יהודה מזמן ראשון: **הכי קאמר ליה רבי יוסי לו'.** לרבי יהודה לך פירש דבריו כל כך אלא יהליף סתמא קאמר ליה ר' יוסי לרבי יהודה מתניתין: **בחדא פליגנא עלך.** לכותבין שובר כדי שיכוף לפורעו: **בתרתי פליגנא עלך.** (ד) כי כותבין שובר וגובין מזמן ראשון: **ת"ר שטר שאבד או ומחו בשעת או בעשרה בשטרי.** כגון במקומות שמונין למלכי החמה (ה) וכתב בשטר בט"ו לירח פלוני וכשאנו נזקקין לכוין ממי מירע יום ט"ו של חותו חדש נמלא עונתו ביום שבת או ביום עשירי למטרי להיינו יום"כ והכל יודעין שלא נכתב לא בשבת ולא ביום"כ ונמלא שלא נכתב בחותו יום המוכיח בשטר שלא או ופסול או מחוסר וכשר: **שטר מחוסר הוא וכשר דברי ר' יהודה.** דס"ל לרבי יהודה כל שטר מחוסר כשר ואפילו חותו שתין להוכיח מתוכו של שטר שם מחוסר הוא ושם לחו וכ"ש זה שזמנו ביום השבת וביום הכפורים שהזמן מוכיח שהוא מחוסר ואפי' רבי יוסי מודה ביה דלא נפיק מיניה חורבא מהאי דכמפרש ואזיל. והא ליכא למימר שמא מוקדם הוא ופסול כמו שפירש רבינו חננאל הלא תרתה דרמינן עלה דמתניתין (סנהדרין דף נב.) דתנן אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה שנאמר (ויקרא כד) משפט אחד יהיה לכם הא לתניא בתוספתא בתחלת מסכת שטר שכתוב בו זמנו בתחד בניסן בשמיטה ובאו עדים ואמרו היכך אתם מעידין על שטר זה שנמסרה לכם עדות זו בתקום הזה והלא בחותו היום עמנו הייתם בתקום פלוני שטר ועדיו כשרין חייתין שמא תיכתבו ושקלו וטרו ר' חנינא ורבינא לחוקמי תרוייהו מתני' ומתניתא ולא דמו חדא דמייהו וקי"ל הלא מותבי' תיובתא הלא בריייתא שהיא הלכה ותו הא בהדיא תמרי' קיום שטרות מדרבנן הוא דאי מדאורייתא לא בעינן דקי"ל כרים לקיים לתמר (כתובות דף יח:) עדים התתומים על השטר נעשה כמי שנתקרב עדותן בבית דין ורבנן הוא דתקרבינהו קיום ס"מ שעל הבא לפסול את השטר עליו הרחיה הלכך מעמידין שטר זה בחזקת מחוסר והטוענין כי מוקדם הוא כדי לפסלו עליו הרחיה: **ור' יוסי פוסל.** שטר מחוסר דעלמא שתין בתוכו הוכחה כלל כדמפרש לקמיה [ע"ב]: **והלא מעשה בא לפניך בצפורי.** בשטר מחוסר והכשרת. **מ"ל כשהכשרתי בזה.** שכתוב זמנו בשבת וביום"כ שכשהכשרתי שתתוכו מוכיח שלא נכתב בזמנו שהרי אין יכרתל כותבין שטרות בשבת וביום הכפורים והכל יבינו שהוא מחוסר ולא נפיק מיניה חורבא דלקמן [ע"ב] אבל במחוסר דעלמא בזמנו כתוב ביום רחוי לכתיבה ולא יוודע שם מחוסר הוא שם לאו בההוא פליגנא עלך ופסילנא ליטעמא לקמן [שם]: **אמר ר' פדת הכל מודים.** ר' יהודה ור' יוסי בכל שטרות מחוסרין בענין זה שכשאנו נזקקין למנות למתי מגיע עונתו של שטר ומנמלת עונת הזמן שכתוב בו מכוון ביום השבת או בעשרה בתשרי שטר מחוסר הוא זה וכשר לדברי הכל דלמי כמי שכתוב בתוכו שטרא דין דכתבינהו לאו בזמניה כתבינהו אלא מן שהדי מיחתינהו וכתבינהו שהרי הכל יודעים שלא נכתב בשבת וביום הכפורים ויכירו שהוא מחוסר ולא אתי לידי תורפא דלמפרש לקמן (ס) וה"ק ר' פדת הכל מודים בההוא שטר שכתוב שתתו בשבת או בעשרה בתשרי ששטר מחוסר הוא וכשר לדברי הכל דלמי כמי שכתוב בתוכו שטרא דין דכתבינהו לאו בזמניה כתבינהו אלא מן שהדי מיחתינהו וכתבינהו שהרי הכל יודעים שלא נכתב בשבת וביום הכפורים ויכירו שהוא מחוסר ולא אתי לידי תורפא דלמפרש לקמן (ס) וה"ק ר' פדת הכל מודים בההוא שטר דקתני שלתתו שטר שכתוב בתוכו בשבת או בעשרה בתשרי ששטר מחוסר הוא וכשר לדברי הכל דלמי כמי שכתוב בתוכו שטרא דין דכתבינהו לאו בזמניה כתבינהו אלא מן שהדי מיחתינהו וכתבינהו שהרי הכל יודעים שלא נכתב בשבת וביום הכפורים ויכירו שהוא מחוסר ולא אתי לידי תורפא דלמפרש לקמן (ס) וה"ק ר' פדת הכל מודים בההוא שטר שכתוב בתוכו בשבת או בעשרה בתשרי ששטר מחוסר הוא וכשר לדברי הכל דלמי כמי שכתוב בתוכו שטרא דין דכתבינהו לאו בזמניה כתבינהו אלא מן שהדי מיחתינהו וכתבינהו שהרי הכל יודעים שלא נכתב בשבת וביום הכפורים ויכירו שהוא מחוסר ולא אתי לידי תורפא דלמפרש לקמן (ס) וה"ק ר' פדת הכל מודים בההוא שטר דקתני שלתתו